

Bemærkninger til forslaget

Åmoseområdet er den centrale del af Vestsjællands grønne hjerte, et ca. 8.000 ha stort dalsystem fra Midtsjælland til Store Bælt.

Området er på trods af intensivering af landbrugsdriften stadig et sammenhængende og imponerende landskab. Åmoseområdet består af tre dele: Store Åmose, mølleområdet fra Bromølle til indløbet i Lille Åmose og Lille Åmose til udløbet i Tissø. Store Åmose har et areal på 36 km², Lille Åmose har et areal på 7 km², og afstanden mellem de to områder langs Åmoseåens løb er omkring 5 km. Åmosedalen er udpeget til habitatområde (nr. 137) i EU.

Genskabelse af våde enge og naturlige levesteder vil tiltrække flere fugle, dyr og planter og sikre en større artsrigdom. Det gælder også for Åmosen, som var et af de sidste steder på Sjælland, hvor storken yngede. En genopretning af Åmosens natur kan også sikre kobbersneppens tilbagekomst som ynglefugl, og blandt pattedyrene vil odderen igen kunne få fodfæste på Sjælland.

Store flokke af hjejler og viber vil kunne genfinde gode rasteområder her. Viben er i dag en truet art på den nationale gulliste, men Åmosen vil kunne danne basis for en fremgang på hele Vestsjælland, hvor viben stadig yngler i stærkt begrænset omfang. Rødben er et eksempel på en anden fugleart på den nationale gulliste, som vil kunne sikres fremgang. Det samme vil kunne ske for en række eng- og sumpfugle.

Åmosen huser en række truede (rødlistede) planter, bl.a. kongebregne, sort pil og leverurt. Hertil kommer en række planter, som er opført på listen over særlig beskyttelseskrævende planter i Vestsjællands Amt (1997), f.eks. tuekæruld, femradet ulvefod, fruekær, mosebølle og butfinnet mangeløv.

Åmosen vil kunne frembyde unikke naturoplevelser for besøgende, ikke mindst beboere fra de nærliggende byer Kalundborg, Holbæk, Sorø, Slagelse og Ringsted. Hovedstadsområdet ligger også relativt tæt på Åmosen, så 2 millioner mennesker eller 40 pct. af Danmarks befolkning bor inden for en times bilkørsel fra dette område. Endelig rummer den vestsjællandske kyst mange sommerhuse og campingpladser, så

også for turister vil Åmosen kunne blive et attraktivt besøgsmaal.

Åmosen bør gøres tilgængelig gennem et netværk af cykel- og gangstier suppleret af opholdsarealer, udsigtssteder og naturvejledning.

Åmosen vil efter gennemført naturgenopretning give fremragende muligheder for gode, men stilfærdige naturoplevelser.

Gennem naturgenopretning af Åmosen vil dalsystemet blive en vigtig biologisk spredningskorridor. Denne funktion bør udvikles til at spænde hele vejen over Sjælland ved, at der etableres naturforbindelser til Susåsystemet med Tystrup-Bavelse Sø.

Store Åmose er Sjællands største mose. I den østlige del af mosen er der akut behov for naturgenopretning ved vandsstandshævning. Fortsat dyrkning og udtørring udgør hovedtruslen for kultur- og naturværdierne i området.

Vandsstandssænkningen for 40-50 år siden var på flere meter og har betydet, at værdifulde typer af naturområder som højmoser og hedemoser er gået væk og i dag kun findes på få hektar. Afvandingen har desuden betydet forøget tilgroning med træer og buske.

Efter den ønskede vandstandshævning i Store Åmose vil dele af den nuværende omdriftsjord kunne benyttes til kreaturgræsning og naturpleje. Andre arealer vil blive til sø og sump til glæde for det naturlige plante- og dyreliv og til glæde for friluftslivet. Generelt har arealerne lille dyrkningssikkerhed og bidrager i begrænset omfang direkte til produktion af fødevarer. Arealerne har imidlertid driftsøkonomisk værdi, da de kan tælles med som braklægningsjord og som harmonijord.

Åmosen var engang en lavvandet sø med mange beboede holme og småøer. Naturgenopretningen vil kunne bidrage væsentligt til at bevare en i international sammenhæng unik koncentration af velbevarede bopladser, fiskepladser og offersteder fra stenalderen.

Åens løb bør frilægges som en del af naturgenopretningen.